

процедур в аудиті являється розуміння можливості їх імплементації з урахуванням визначеної мети та сформованих завдань.

Пріоритет значення здійснених аналітичних процедур полягає у їх меншій трудомісткості, економії у вартості, значно вищій ефективності у порівнянні з аудиторськими процедурами спрямованими на вивчення безпосередньо первинних документів, наявних реєстрів аналітичного та синтетичного обліку (в т.ч. щодо виробничих запасів, як окремої складової оборотних активів господарюючого суб'єкта).

Інформаційні джерела

1. Міжнародні стандарти контролю якості, аудиту, огляду, іншого надання впевненості та супутніх послуг, видання 2020 року, частина I / Міжнародна федерація бухгалтерів (IFAC), 2024. Ч. 1. 1277с.

2. Назаренко І.М., Місюров О.В. Аудит виробничих запасів: особливості, ключові аспекти та послідовність перевірки. *Економіка та суспільство*. 2018. Вип. 19. С. 1312–1318

3. Назаренко О.В. Сутність, функціональне призначення та особливості застосування аналітичних процедур в аудиті. *Агросвіт*. 2018. № 14. С. 3-8.

УДК 657.6

Ю.В. Шавріна, здоб. ОС «магістр» (ХНУ ім.Каразіна, Харків)

Т.Л. Слюніна, канд. екон. наук, доц. (ХНУ ім.Каразіна, Харків)

ВНУТРІШНІЙ АУДИТ ЗАПАСІВ НА ПІДПРИЄМСТВІ

Внутрішній аудит запасів є однією з найважливіших складових загального аудиту підприємства. Він спрямований на оцінку ефективності системи обліку, контролю та управління запасами, а також на виявлення можливих відхилень, помилок і зловживань. Саме тому важливо визначити ключові аспекти внутрішнього аудиту запасів, його вплив на ефективність управління та дослідити, як впровадження цього процесу може сприяти досягненню стратегічних цілей підприємства.

Внутрішній аудит запасів – це систематичний процес перевірки та оцінки системи управління запасами компанії. Цей вид аудиту спрямований на визначення ефективності і точності процесів обліку, зберігання та використання запасів, які є дуже важливими активами [1].

Метою внутрішнього аудиту запасів є надання аудиторської думки про правильність та повноту відображення в бухгалтерській (фінансової) звітності інформації про запаси. З іншої сторони мета внутрішнього обліку запасів полягає в тому, щоб забезпечити відповідність облікових записів фактичній наявності запасів, гарантувати, що запаси підтримуються на оптимальному рівні і що існуючі процедури відстеження та обліку запасів є не тільки ефективними, але й точними. Це включає перевірку правильності визначення кількості, якості та вартості запасів.

Важливість внутрішнього аудиту запасів відображається в здатності своєчасно ідентифікувати потенційні ризики, покращувати процеси та забезпечувати оптимальний рівень запасів для досягнення стратегічних цілей підприємства. Оскільки внутрішній аудит запасів є невід'ємною частиною ефективного управління підприємством, його важливість зумовлена одразу декількома факторами:

- правильний облік запасів безпосередньо впливає на достовірність фінансової звітності, оскільки запаси є значною частиною активів багатьох підприємств;
- регулярний внутрішній аудит дозволяє виявити надлишки або нестачі запасів, що дає можливість оптимізувати витрати на їх зберігання та закупівлю;
- внутрішній аудит допомагає попередити втрати запасів внаслідок крадіжок, псування або інших причин;
- аудит запасів дозволяє оцінити ефективність систем управління запасами та запропонувати рекомендації щодо їх вдосконалення, що сприяє підвищенню загальної ефективності діяльності підприємства.

Функціями внутрішнього аудиту є моніторинг ефективності процедур внутрішнього контролю, дослідження фінансової та управлінської інформації, контроль економності, ефективності та результативності, включаючи нефінансові засоби контролю підприємства, контроль за дотриманням законодавства України, нормативних актів та інших зовнішніх вимог, а також політики, директив та інших внутрішніх вимог керівництва [3].

Проведення внутрішнього аудиту запасів на підприємстві ми пропонуємо поділити на декілька етапів.

На першому етапі варто проводити оцінку фізичного захисту та відповідальності, а саме внутрішній аудитор має перевірити, чи дотримуються встановлених норм зберігання запасів, зокрема щодо пожежної безпеки, охорони та недопущення доступу сторонніх осіб, визначити коло осіб, відповідальних за збереження запасів, та перевіряється наявність укладених договорів про матеріальну відповідальність. Також можливе проведення інвентаризації для порівняння фактичної наявності запасів з обліковими даними.

Типові порушення на першому етапі можуть бути відсутність договорів про матеріальну відповідальність, недостатня охорона місць зберігання, порушення норм зберігання запасів.

На другому етапі внутрішнього аудиту запасів варто проводити перевірку обліку та аналіз системи контролю, а саме перевірку відповідності бухгалтерських записів фактичній наявності запасів, правильність оцінки запасів під час оприбуткування та вибуття, аналіз політики, процедур та внутрішніх правил, що регулюють закупівлю, зберігання та використання запасів. На основі такого аналізу оцінюється ефективність стратегії управління запасами щодо досягнення цілей підприємства та виявляються потенційні ризики, пов'язані з управлінням запасами, такі як знецінення, крадіжки та облікові помилки. На цьому ж етапі вважаємо доцільним провести перевірку

відповідності процедур управління запасами внутрішнім регламентам підприємства, стандартам галузі та законодавчим вимогам.

До типових помилок відносяться: не включення до фактичної собівартості матеріально-виробничих витрат; невідповідність способів списання запасів, які обумовлені в обліковій політиці підприємства [2].

На основі результатів внутрішнього аудиту формуються рекомендації щодо вдосконалення системи управління запасами. Як приклад, це можуть бути впровадження нових регламентів та процедур, впровадження технологічних рішень, оптимізація структури запасів, автоматизація обліку, підвищення кваліфікації персоналу, посилення контролю за дотриманням встановлених норм.

Загальна перевага проведення внутрішнього аудиту запасів полягає в тому, що він допомагає побудувати міцний фундамент для управління цінними ресурсами компанії, що впливає на її фінансову стабільність і конкурентоспроможність на ринку.

Аудит запасів дає цінну інформацію про взаємозв'язок між поточним рівнем запасів, ринковими тенденціями та загальним попитом, а також формує основу для більш точного бюджетування для замовлення запасів і виконання замовлень на продаж. Маючи чітке уявлення про наявні запаси, компанії можуть стратегічно та своєчасно планувати постачання, уникати надмірних замовлень та марнотратства ресурсів. Такий підхід забезпечує стабільну пропозицію, яка відповідає попиту, і мінімізує ризик дефіциту.

Внутрішній аудит запасів також виступає інструментом виявлення неефективних практик управління запасами. За допомогою об'єктивної оцінки аудиторі аналізують процеси та процедури, виявляють прогалини та пропонують можливі покращення. Виявлення операційної неефективності може допомогти оптимізувати управління запасами та підвищити ефективність компанії.

Аудит запасів може не лише покращити операційну діяльність, але й допомогти зменшити витрати на запаси, тобто витрати, пов'язані зі зберіганням, транспортуванням та управлінням запасами. Ці витрати зазвичай включають зберігання, страхування та податки. Забезпечуючи належні процеси управління запасами, аудит може допомогти компаніям виявити можливості для оптимізації своїх операцій і, таким чином, зменшити операційні витрати. Це дозволяє компаніям застосовувати більш ефективний та економічно вигідний підхід до управління запасами.

Крім того, внутрішній аудит запасів відіграє важливу роль у під час розрахунку майбутнього прибутку компанії. Такі аудити сприяють більш точній оцінці фінансового прибутку, надаючи детальні звіти про поточний рівень запасів та пов'язані з ними операції. Ця інформація допомагає виявити тенденції та дозволяє компаніям точно прогнозувати продажі та прибутки. Як результат, компанії можуть прогнозувати та оцінювати наявні рівні запасів і уникати ситуацій затоварення або дефіциту [2].

Отже внутрішній аудит запасів у компаніях є одним із ключових елементів ефективного управління. Наявність цього процесу має вирішальне

значення для забезпечення точності фінансової звітності, оптимізації управління запасами та мінімізації ризиків. Внутрішній аудит може допомогти визначити ефективність процесів, виявити можливості для вдосконалення та розробити стратегічний підхід до управління запасами. Зокрема, він може сприяти більш точному розрахунку прибутку, раціональному бюджетуванню, виявленню інноваційних рішень в управлінні запасами та зменшенню витрат на зберігання та управління запасами. Такий комплексний підхід до внутрішнього аудиту запасів не лише підвищує операційну ефективність компанії, але й сприяє її стійкості та конкурентоспроможності на ринку.

Інформаційні джерела

1. Гавриличенко Є.В. Методичні засади проведення внутрішнього аудиту матеріально-виробничих запасів підприємства. Економіка та суспільство. 2021. № 27. URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/459>
2. Галустян А.В., Кононова О.Є. Організаційні аспекти та методика внутрішнього аудиту виробничих запасів підприємства. Східна Європа: економіка, бізнес та управління. 2017. Випуск 2(07). С. 269-274
3. Рагуліна І.І., Нижня А.С. Облік та внутрішній аудит запасів на підприємстві: сучасний аспект. Scientific community: interdisciplinary research. 2021. № 40. С. 180-188. URL: <https://ojs.ukrlogos.in.ua/index.php/interconf/issue/view/26-28.01.2021>

УДК 657.339.9

О.В. Яцюк, здоб. ступ. PhD (ДБТУ, Харків)

Т.А. Наумова, канд. екон. наук, доц. (ДБТУ, Харків)

ОРГАНІЗАЦІЙНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ АУДИТУ ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА

Участь вітчизняних підприємств в міжнародних економічних процесах уможливорює розширення ринків збуту, сприяє залученню інвестицій, використанню передових технологій та оптимізації витрат. З огляду на це дедалі більшої актуальності набуває проблематика ефективності і безпеки зовнішньоекономічної діяльності, що, своєю чергою, визначає доцільність проведення систематичного і детального аудиту всіх бізнес-процесів.

Аудит зовнішньоекономічної діяльності підприємства допомагає виявляти не лише можливі порушення у фінансовій та податковій сфері, але й потенційні можливості для підвищення ефективності та зменшення витрат. Організаційне забезпечення аудиту зовнішньоекономічної діяльності підприємства є невід'ємною частиною стратегії управління міжнародними операціями та забезпечення фінансової стабільності підприємства в умовах міжнародної конкуренції. Аудитори повинні забезпечити правильність і прозорість зовнішньоекономічних операцій, враховуючи специфіку міжнародного законодавства та економічних умов.